

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 179/2015
03.07.2015. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Снежане Андрејевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници из радног односа тужиле У.В. из Б., ул. ..., чији је пуномоћник М.П., адвокат из О., ул. ..., против туженог R.A.S. DOO Б., ул. ..., чији је пуномоћник М.Л., адвокат из Б., ул. ..., ради поништаја споразума, одлучујући по ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1454/13 од 17.09.2014.године, у седници већа одржаној дана 03.07.2015.године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1454/13 од 17.09.2014.године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 бр. 2751/12 од 15.03.2013.године и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 бр. 2751/2012 од 15.03.2013.године ставом првим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле, да се утврди ништавност споразума о престанку радног односа број 259 од 02.06.2005.године, који је закључен између тужиле и туженог П. Б.м. ДОО из Б., као правног претходника туженог П. R.A.S. DOO из Б.. Ставом другим изреке, усвојен је евентуални тужбени захтев тужиле и поништен је споразум о престанку радног односа 259 од 02.06.2005.године, који је закључен између тужиле и туженог П. Б.м. као правног претходника туженог. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да на име трошкова парничног поступка исплати тужилци износ од 216.750,00 динара са законском затезном каматом почев од 15.03.2013.године до исплате у року од 8 дана по пријему пресуде под претњом извршења.

Одлучујући о жалбама тужиле и туженог, Апелациони суд у Београду, пресудом Гж1 бр. 1454/14 од 17.09.2014.године, ставом првим изреке одбио је као неосноване жалбе тужиле и туженог и потврдио пресуду Првог основног суда у Београду П1 бр. 2751/2012 од 15.03.2013.године у ставу другом и трећем изреке. Ставом другим изреке, одбио је захтев тужиле за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао наведену другостепену пресуду у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 55/2014) и утврдио да је ревизија туженог основана.

Према утврђеном чињеничном стању на коме је заснована побијана другостепена пресуда тужила је била у радном односу код туженог на радном месту новинара-уредника у издању Б.ж. према уговору о раду од 01.03.2005.године. Тужили је радни однос код туженог престао на основу споразума о престанку радног односа број 259 од 02.06.2005.године, који споразум је тужила потписала, али приликом потписивања споразума о престанку радног односа, била је у стању умањене урачунљивости, које је смањење узроковано јаким негативним афектом на изненадно обавештење о иницирању престанка радног односа од стране туженог, у ком стању тужена није могла да схвати значај и последице својих радњи у погледу потписивања споразума о престанку радног односа. Утврђено је да је тужила била изненађена ненајављеним обавештењем о престанку радног односа које је потекло на иницијативу туженог, те је разумљиво била узнемирена и доведена у посебно афективно стање, када према налазу и мишљењу судског вештака специјалисте психијатрије О.Н., она није могла правилно и у потпуности да схвати последице својих радњи, које укључују и потписивање споразума, као изјаву воље да јој радни однос престане код туженог, те је стога тужила дана 02.06.2005.године споразум о престанку радног односа са туженим потписала у стању јаког негативног афекта у који је доведена поступањем од стране туженог. С тим у вези и у стање смањене урачунљивости, за које тужила не сноси кривицу, а реаговала је на начин како се очекује од просечног човека у истој или сличној ситуацији. На овај начин како је утврђено тужила је доведена у битну заблуду приликом потписивања споразума о престанку радног односа, јер је правно неука особа, те да изјава воље у таквом правцу не би била дата од стране тужиле да није била доведена у такву ситуацију од стране туженог с обзиром на постојање мане воље-битне заблуде приликом закључења и потписивања споразума о престанку радног односа. Поднетом тужбом тужила је тражила да се утврди ништавност споразума о престанку радног односа број 259 од 02.06.2005.године закључен између тужиле и правног претходника туженог, као и евентуалним тужбеним захтевом да се поништи споразум о престанку радног односа број 259 од 02.06.2005.године који је закључен између тужиле и туженог, односно правног претходника туженог.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања другостепени суд је оценио да је правилна првостепена одлука о основаности евентуалног тужбеног захтева за поништај споразума о престанку радног односа број 259 од 02.06.2005.године који је закључен између тужиле и правног претходника туженог, налазећи да је тужила била доведена у стање битне заблуде од стране туженог на тај начин што је дана 02.06.2005.године требало да разговара са директором туженог М.А. у вези статуса хонорарних сарадника у редакцији Б.ж. који је тужила тада уређивала, а да је изненада на састанку сазнала да тужени не жели да тужила даље ради код туженог због лошег тиража издања Б.ж. и лоших међуљудских односа. При том, првостепени суд имао је у виду чињеницу да писано упозорење сагласно одредби члана 177. Закона о раду („Службени гласник

РС2 бр. 24/05 и 61/05) о последицама споразумног раскида радног односа није евидентирано, због чега се није могло закључити да ли је исто сачињено пре споразума о престанку радног односа или у неком другом моменту, а из налаза и мишљења судског вештака специјалисте психијатрије доктора О.Н., утврђено је да је код тужиље дана 02.06.2005.године дошло до смањења урачунљивости до битног, које је смањење проузроковано јаким негативним афектом на изненадно објашњење о иницирању престанка радног односа од стране туженог у ком стању тужиља није могла схватити значај и последице својих радњи у погледу потписивања споразума о престанку радног односа. Како је стварна воља код оваквих уговора – споразума битан елемент за пуноважност, а момент закључења таквог споразума је момент када су се уговорне стране сагласиле о битним састојцима, што у овом случају није постојало, с обзиром да је тужиља била доведена у стање битне заблуде од стране туженог.

Ревизијом туженог основано се указује да су разлози другостепеног суда нејасни и да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Наиме, према ставу 1. члана 177. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05 ... 61/05) радни однос може да престане на основу писаног споразума послодавца и запосленог. Основ за престанак је споразум који закључују послодавац и запослени. Сматра се да је споразум закључен када послодавац и запослени о томе постигну сагласност. Тај споразум обично предлаже запослени, али може да учини и послодавац као у овом случају.

Тужиљи је радни однос престао на основу закљученог споразума о престанку радног односа број 259. 02.06.2005.године, који је потписала, али је приликом потписивања споразума о престанку радног односа била у стању смањене урачунљивости, које смањење је било проузроковано јаким негативним афектом на изненадно обавештење да је пословодство туженог одлучило да више не може да ради, у ком стању она није могла да схвати значај и последице својих радњи у погледу потписивања споразума о престанку радног односа. На тај начин она је била доведена у битну заблуду приликом потписивања споразума о престанку радног односа, јер је правно неука особа, те да она такву изјаву не би дала да није била доведена у такву ситуацији од стране туженог.

Имајући у виду наведено за сада се не може испитати правилност нижестепених пресуда да је тужиљи законито престао радни однос код туженог.

Према чињеничном стању тужиљи је радни однос престао на основу споразумног престанка радног односа дана 02.06.2005.године. Потписивање споразума је уследило после њеног сазнања да јој предстоји престанак радног односа због незадовољства надеђених њеним радом.

Међутим, у поступку пред нижестепеним судовима није расправљено да ли је предочавањем тужиљи да је за њу повољније да јој радни однос престане на основу споразума са послодавцем и да се определи да јој на тај начин престане радни однос код туженог, доведена у заблуду и у вези са тим

оцени да ли је постојала мана у вољи тужиле. Такође ће расправити и то да ли је споразум потписала у време када је била неспособна за расуђивање због сазнања да за њеним радом више не постоји потреба, те да ли је у том моменту могла да схвати значај својих дела и поступака.

Наиме, када је основ за престанак радног односа споразум он мора да буде израз слободне воље послодавца и запосленог и која мора да буде недвосмислено дата и без мана и не сме бити изнуђена.

С обзиром на изнето, у зависности од резултата до којих дође, да ли је било мане у вољи тужиле или приликом потписивања споразума од стране тужиле или је тужилца била неспособна за расуђивање у моменту када је потписала споразум, другостепени суд ће донети нову правилну и на закону засновану одлуку о основаности тужбеног захтева тужиле.

На основу изнетог Врховни касациони суд је применом члана 415. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Снежана Андрејевић, с.р.**